

Bydgoszcz, 29 listopada 2022 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.3.51.2022.HP/EA

**Pani
Iwona Rychlewska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Wichulcu**

Szanowna Pani Dyrektor,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), zwanej w dalszej treści „ustawą”, przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

Inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przeprowadzili kontrolę doraźną w Domu Pomocy Społecznej w Wichulcu, 87-327 Bobrowo - zwanym dalej również Domem, DPS lub jednostką.

Zakres kontroli obejmował realizację zadań oraz jakość świadczonych usług zgodnie z obowiązującymi standardami, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania praw mieszkańców. Kontrolą został objęty stan bieżący.

Celem kontroli było przedstawienie stanu faktycznego w obszarze objętym tematyką kontroli, w tym ustalenie ewentualnych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków. Szczegółowe wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, który w dniu 13 października 2022 r. został podpisany przez Dyrektora jednostki podlegającej kontroli, do treści którego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W trakcie kontroli ustalono, iż Dom Pomocy Społecznej w Wichulcu wpisany został do Rejestru Domów Pomocy Społecznej prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego i posiada zezwolenie, wydane na czas nieokreślony, na prowadzenie Domu dla osób w podeszłym wieku, z liczbą miejsc rzeczywistych 25.

Dom prowadzony jest przez Ars Medica, spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Brodnicy. Jednostka dysponuje wymaganymi aktami prawnymi niezbędnymi do jej funkcjonowania, tj. Statutem nadanym Uchwałą Zarządu nr 2/2016 z dnia 10 czerwca 2016 r. oraz Regulaminem Organizacyjnym określającym zasady działania Domu.

W trakcie kontroli ustalono, że w DPS obowiązują dwie procedury regulujące zasady i tryb postępowania w określonych sytuacjach, tj. procedura zgonu mieszkańca oraz procedura stosowania przymusu bezpośredniego. Nie opracowano natomiast żadnych procedur w zakresie świadczonych usług oraz ewentualnych zdarzeń losowych.

W zakresie realizacji usług bytowych stwierdzono, iż jednostka mieści się w dwóch budynkach wolnostojących, parterowych. Do dyspozycji mieszkańców przeznaczono pokoje jedno i dwuosobowe z łazienkami oraz pomieszczenia ogólnodostępne, w tym: pokój dzienny

pobytu służący jako jadalnia, pomieszczenie do rehabilitacji, sala do terapii, pomieszczenie medycznej pomocy doraźnej, kaplica, pokój relaksacji, aneks wypoczynkowy, palarnia, pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia oraz pokój gościnny z łazienką. W budynku Domu nie wydzielono pokoi dziennego pobytu, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2018 r. poz.734 ze zm.). W tym samym obiekcie, w którym mieści się Dom zlokalizowano jednocześnie pokoje osób przebywających w zakładzie opiekuńczo-lecznym. Mieszkańcy DPS i pacjenci podmiotu leczniczego korzystają wspólnie z pokoju dziennego pobytu służącego jako jadalnia, palarni i pokoju relaksacji.

Pokoje mieszkalne wyposażone zostały zgodnie z zapisami § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. w sprawie domów pomocy społecznej, tj. łóżko, szafę, stół, krzesła oraz szafkę nocną dla każdego mieszkańca. W łazienkach znajdują się prysznice, umywalki, wc, lustra, półeczki na kosmetyki i haczyki na ręczniki. Pomieszczenia te przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez zamontowanie w nich bezprogowych brodzików oraz pochwytów. Zespół kontrolny stwierdził, iż w Domu zachowane zostały standardy określone w § 6 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, w zakresie zapewnienia odpowiedniej liczby łazienek i toalet.

Jednostka zapewnia mieszkańcom 4 posiłki dziennie: śniadanie, obiad, podwieczorek oraz kolację. Jadłospis uwzględnia posiłki dietetyczne, zgodne ze wskazaniami lekarza. Podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje dostępne są dla mieszkańców przez całą dobę. Mieszkańcy spożywają posiłki w pokoju dziennego pobytu służącym jako jadalnia lub w pokojach mieszkalnych, a w razie potrzeby są karmieni.

Mieszkańcy są zaopatrzeni w odzież i obuwie oraz środki higieny osobistej. Stwierdzono, iż Dom świadczy dla mieszkańców usługi opiekuńcze, w tym pomoc w podstawowych czynnościach życiowych oraz pielęgnację, a także usługi wspomagające polegające na umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej, chociaż realizacja tych usług nie jest dokumentowana, umożliwienie zaspokojenia potrzeb religijnych i zapewnia bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych oraz stwarza warunki do rozwoju samorządności. Ustalono, iż pomimo takich możliwości w jednostce nie zawiązał się samorząd mieszkańców, gdyż żadna osoba nie wyraziła woli pozostania jego przewodniczącym lub członkiem. W jednostce nie opracowano też procedury dotyczącej samorządu mieszkańców. Stwierdzono, iż mieszkańcy mają możliwość swobodnego poruszania się po terenie DPS, w ogrodzie otaczającym budynek, jak również wychodzenia poza teren obiektu. W jednostce zapewnia się mieszkańcom organizację świąt i uroczystości okazjonalnych, regularny kontakt z dyrektorem domu oraz prawo zgłaszania skarg i wniosków i sprawienie pogrzebu, zgodnie z wyznaniem zmarłego mieszkańca. W jednostce prowadzona jest dokumentacja w postaci raportów z dyżurów, gdzie odnotowywane są istotne informacje z przebiegu dyżurów. Powyższa dokumentacja dotyczy zarówno mieszkańców DPS jak i pacjentów prywatnego ZOL-u, zatem dla obydwu placówek prowadzona jest wspólna dokumentacja w tym zakresie.

W badanym zakresie Dom wypełnia warunki niezbędne do efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających poprzez zatrudnienie pracownika socjalnego oraz zapewnienie mieszkańcom kontaktu z psychologiem.

Dom zapewnia mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych na zasadach ogólnie obowiązujących w ramach ubezpieczenia NFZ. Wszyscy mieszkańcy na podstawie deklaracji wyboru świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej

oraz lekarza POZ objęci są opieką NZOZ [REDAKTOWANE]. Według potrzeb mieszkańcy korzystają również z konsultacji lekarzy specjalistów.

Prawa i obowiązki mieszkańców określone zostały w Regulaminie Organizacyjnym Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z powyższymi zapisami mieszkańcy mają prawo wyboru pracownika pierwszego kontaktu, zaspokojenia niezbędnych potrzeb psychicznych, bytowych, społecznych i religijnych, uzyskania stosownej pomocy w zaspokojeniu swoich potrzeb bytowych, korzystania z wszelkich usług świadczonych przez dom i uzyskania pełnej informacji w tym zakresie, zachowania godności osobistej i niezależności bez względu na stopień niepełnosprawności fizycznej czy umysłowej, uzyskania pomocy w zaspokojeniu potrzeb życiowych, dokonania wyboru form opieki i terapii oraz decydowania o sprawach osobistych, odwiedzin krewnych i znajomych, zarządzania własnymi sprawami osobistymi i finansowymi, uzyskania wyjaśnień w sprawie przepisów regulujących funkcjonowanie Domu.

Wśród mieszkańców 5 osób jest całkowicie ubezwłasnowolnionych, 1 osoba częściowo ubezwłasnowolniona. Opiekunami prawnymi są członkowie rodzin lub pracownicy DPS. W Domu obowiązuje procedura stosowania przymusu bezpośredniego. Analiza dokumentu wykazała, iż zawarte tam zapisy wynikają z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w tym zakresie. Jednocześnie wskazać należy, iż w jednostce nie odnotowano przypadków stosowania przymusu bezpośredniego.

Dom poddawany jest kontrolom Sądu Rejonowego w Brodnicy w zakresie badania prawidłowości prowadzenia dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia do placówki i przebywania w niej osób z zaburzeniami psychicznymi, badania prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej zastosowania przymusu bezpośredniego oraz stosowania świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla osób z zaburzeniami psychicznymi, badania współdziałania placówki z rodzinami i opiekunami osób z zaburzeniami psychicznymi, badania prawidłowości i terminowości załatwiania skarg i wniosków osób z zaburzeniami psychicznymi przebywających w jednostce.

W trakcie czynności kontrolnych przeprowadzono rozmowy z mieszkańcami zarówno w obecności personelu, jak i na osobności. Mieszkańcy oświadczyli, iż pracownicy Domu nie stosują wobec nich przemocy fizycznej. Nie byli nigdy świadkami aby opiekunki krzyczały, biły, szarpały, popychały lub unieruchamiały kogoś. Mieszkańcy pozytywnie wypowiadają się na temat warunków panujących w jednostce oraz zakresu i poziomu świadczonych usług.

Usługi pielęgniarskie, opiekuńcze i pielęgnacyjne na rzecz mieszkańców świadczą pielęgniarki, opiekunki i opiekunki medyczne. Na podstawie przedłożonego harmonogramu pracy na miesiąc wrzesień 2022 r. ustalono, iż personel ten wykonuje swoją pracę w systemie 12-godzinnym od godziny 7:00 do godziny 19:00 i od godziny 19:00 do godziny 7:00. Pozostali pracownicy, tj. pokojowe, terapeuci zajęciowi pracują w systemie 8-godzinnym, od godziny 7:00 do godziny 15:00. Stwierdzono także, iż w miesiącu wrześniu 2022 r. dyżur pielęgniarki w nocy odnotowano 8 razy, w pozostałe dni nie było pielęgniarki na dyżurze nocnym. W dniach 2, 3, 5, 7, 8, 11, 14, 18, 19, 21, 24, 26, 29 września 2022 r. nie było pielęgniarki na dyżurze zarówno dziennym jak i nocnym. Podawanie leków mieszkańcom, wykonywanie iniekcji, wymiana cewników i opatrunków należy do zadań pielęgniarek lub opiekunów medycznych. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora, w przypadku braku w DPS pielęgniarki na dyżurze dziennym lub nocnym mieszkańcy korzystają z usług pielęgniarskich świadczonych przez pielęgniarkę pacjentom ZOL-u.

Czynności kontrolne wykazały, iż w jednostce przeznaczonej dla osób w podeszłym wieku przebywa 30-letni mieszkaniec. Z wyjaśnień Dyrektora jednostki wynika, iż mężczyzna został skierowany i umieszczony w jednostce tymczasowo przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy, na skutek interwencji pracowników Domu Dziecka w Brodnicy z powodu braku miejsc w innych jednostkach. Skierowanie mężczyzny w wieku 30 lat do domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku stanowi nieprawidłowość, bowiem na etapie kierowania i przyjmowania osoby ubiegającej się o przyjęcie do domu pomocy społecznej nie uwzględniono jej indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych. W związku z powyższym do organu kierującego wystosowane zostanie pismo z prośbą o udzielenie wyjaśnień w przedmiotowej sprawie oraz podjęcie czynności mających na celu umieszczenie mężczyzny w typie domu pomocy społecznej stosownie do jego wieku i typu schorzeń. Ponadto ustalono również, iż mężczyzna na co dzień korzysta z terapii świadczonej w ramach warsztatów terapii zajęciowej. W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z §6 ust 1 pkt 10 lit b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej uznaje się, że dom pomocy społecznej spełnia warunki, jeżeli w zakresie usług opiekuńczych i wspomagających zapewnia mieszkańcom domu organizację zajęć terapeutycznych, w tym terapii zajęciowej, w pracowniach terapii, a w przypadku osób przebywających w domach dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, także umożliwienie korzystania z usług w warsztatach terapii zajęciowej. Biorąc pod uwagę powyższe należy zauważyć, że ustawodawca wskazał jakiego typu domu pomocy społecznej mieszkańcy mogą uczestniczyć w zajęciach warsztatów terapii zajęciowej. Dom Pomocy Społecznej w Wichulcu z uwagi na swój typ nie mieści się we wskazanym katalogu, co stanowi, iż jego mieszkańcy nie mogą być uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej.

Mając na uwadze powyższe oraz w oparciu o ustalenia zawarte w protokole kontroli, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, ocenia kontrolowany wycinek działalności **pozytywnie z nieprawidłowościami**¹.

Istniejący stan rzeczy skutkuje niewłaściwym wykonywaniem powierzonych zadań, ponieważ nieprawidłowości wpływają znacząco na jakość czy też terminowość realizacji zadań przez jednostkę. W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dokonać wyodrębnienia części budynku przynależnej do domu pomocy społecznej od części wchodzącej w skład pomieszczeń zakładu opiekuńczo-leczniczego, z osobnym wejściem dla każdej jednostki.

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

2. Dokonać reorganizacji pomieszczeń Domu w taki sposób, aby nie występowały części wspólne dla mieszkańców domu pomocy społecznej i pacjentów zakładu opiekuńczo-leczniczego.

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017). Przez uchybienie, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość, należy przez to rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

3. Wydzielić wśród pomieszczeń budynku pokój dziennego pobytu w taki sposób, aby nie stanowił wspólnej powierzchni z jadalnią.
Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki
4. Prowadzona w jednostce dokumentacja w postaci raportów z dyżurów, winna być sporządzana oddzielnie dla mieszkańców domu pomocy społecznej.
Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki
5. Opracować procedury postępowania dotyczące świadczonych usług oraz zdarzeń losowych.
Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki
6. Organizować pracę personelu pielęgniarskiego oraz opiekunów medycznych w taki sposób, aby podczas nieobecności pielęgniarki, na dyżurze pozostawał opiekun medyczny z uprawnieniami do podawania leków mieszkańcom i wykonywania innych czynności opiekuńczo-pielęgniarskich przewidzianych dla tej grupy zawodowej.
Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

W wyżej wymienionych kwestiach działalność Domu wymaga podjęcia stosownych działań. Po zrealizowaniu powyższych zaleceń jednostka wykonywać będzie zadania ustawowe, w zakresie objętym tematyką kontroli, w sposób prawidłowy.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia,
- 2) Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
- 3) w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
- 4) w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
- 5) w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
- 6) w przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższego zalecenia lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

Otrzymują:

1. Adresat:

Wichulec 14
87-327 Bobrowo.

2. A/a.

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego

Józef Ramlau
Wicewojewoda

